

بسمه تعالیٰ
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
معاونت رفاه اجتماعی

لایحه نحوه تجمعیع و نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای
در صندوق‌های بازنشستگی

پاییز ۱۳۹۶

مقدمه توجیهی:

از آنچاکه تسهیل در جابجایی بیمه‌شدگان بین دستگاه‌های اجرایی مختلف در بخش دولتی یا خصوصی و همچنین سهولت تغییر وضعیت شاغلان به اقتضای شرایط محیط کار در وضعیت کنونی یک ضرورت بوده و همچنین با توجه به اینکه سوابق بیمه‌ای بیمه‌شدگان در احراز شرایط برقراری تعهدات صندوق‌ها و درنتیجه وضع معیشتی خود و خانواده‌شان اهمیت بسیاری دارد، لازم است قوانین و مقررات به نحوی برقرار شوند که از تضییع حقوق بیمه‌شدگان به هنگام جابجایی جلوگیری و در عین حال، ضوابط بیمه‌ای صندوق‌ها نیز رعایت شود.

از طرفی طبق بند "ط" ماده (۹) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی "ارائه تعهدات بیمه‌ای صندوق‌ها در قبال افراد عضو و زیرپوشش بایستی بر اساس قاعده عدالت و به تناسب میزان مشارکت (سنوات و میزان پرداخت حق بیمه)" انجام پذیرد.

تاکنون تجربه قوانین متعدد و مختلف، تحمیل هزینه بسیار بالا و سنگین برای ذینفعان، عدم امکان انتقال سوابق توسط بازماندگان بیمه‌شده، توجه صرف به قوانین موجود در جهت نفع اقتصادی صندوق‌ها، عدم انتقال سوابق خدمت غیررسمی کارکنان و... از عمدۀ ترین مشکلات به وجود آمده در راستای انتقال سوابق بیمه‌ای برای دستگاه‌ها و شاغلین بوده است که نتیجه آن، سرگردانی، بلا تکلیفی و ایجاد دغدغه و آشفتگی فکری و نارضایتی نیروهای فعال جامعه می‌باشد.

از مزایای مهم این لایحه پیشنهادی می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

۱. عدم نیاز به انتقال کسور و طی تشریفات طولانی اداری مرتبط با آن؛
۲. معاف بودن افراد از پرداخت مابه التفاوت نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای؛
۳. مشارکت صندوق‌ها در پرداخت مستمری به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه توسط بیمه‌شدگان و عدم تحمیل بار مالی اضافی به صندوق‌ها بابت تعهدات ایجاد شده (من جمله تعهدات پنهان که در محاسبات لحاظ نمی‌شود) ناشی از نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای؛
۴. توجه به امر اشتغال به عنوان موضوعی ملی و حفظ آرامش بیمه‌شدگان در زمان اشتغال؛
۵. حذف مقررات پیچیده مربوط به نقل و انتقال سوابق؛
۶. بهره‌مندی افرادی که با میل و اراده شخصی صندوق بیمه‌ای خود را تغییر می‌دهند از مزایای این قانون؛
۷. مرتفع شدن مشکلات ناشی از قانون تأثیر سوابق بر صندوق‌های بیمه بازنیستگی و قوانین پس از آن.

بنابراین با توجه به نکات یادشده و بامطالعه و استفاده از تجربیات جهانی و اعلام سازمان جهانی کار مبني بر الزام کشورها در به کار گیری شیوه‌های استخدام امن و اجرای اقدامات موردنیاز برای حمایت از حقوق کارگران و شاغلان در راستای اجرای کنوانسیون‌های سازمان مذکور، لایحه تجمعی سوابق بیمه‌ای و مستمری جمع در صندوق‌های بیمه بازنیستگی، جهت بررسی و طی مراحل تصویب نهایی پیشنهاد می‌شود.

لایحه نحوه تجمعیع و نقل و انتقال سوابق بیمه‌ای

در صندوق‌های بازنشستگی

ماده ۱- تعاریف و اصطلاحات:

الف- صندوق بازنشستگی: کلیه سازمان‌ها و صندوق‌های فعال در حوزه بیمه‌های اجتماعی اعم از دولتی، عمومی غیردولتی، اختصاصی و خصوصی.

ب- بیمه‌شده: شخصی است که در چارچوب قوانین و مقررات مورد عمل، مشترک صندوق بازنشستگی محسوب می‌گردد و با پرداخت حق بیمه امکان بهره‌مندی از حقوق و مزایای قانونی را دارد.

پ- سوابق بیمه‌ای: مدت زمانی که بیمه‌شده مشمول هریک از صندوق‌های بازنشستگی بوده و طبق مقررات صندوق مربوطه حق بیمه پرداخت نموده است.

ت- مستمری: وجودی است که برابر ضوابط مورد عمل هر صندوق بازنشستگی، در صورت احرار شرایط بازنشستگی یا ازکارافتادگی، به بیمه‌شده و در صورت فوت وی به بازماندگان واجد شرایط وی بابت سوابق بیمه‌پردازی پرداخت می‌گردد.

ث- مستمری جمع: وجودی است که جهت برقراری مستمری مطابق ضوابط این قانون، با تجمعیع کلیه سوابق بیمه‌ای هر بیمه‌شده به نسبت مدت زمان بیمه‌پردازی (سالهای پرداخت حق بیمه) در هریک از صندوق‌های بازنشستگی، به شرط ارائه درخواست به آخرین صندوق و عدم تداخل سوابق مذکور، به بیمه‌شده یا بازماندگان واجد شرایط او پرداخت می‌گردد. در صورت تداخل سابقه، سابقه‌ای که دارای اولویت قانونی است ملاک عمل خواهد بود.

ج- آخرین صندوق: آخرین صندوق بازنشستگی که بیمه‌شده مطابق مقررات مربوطه عضو آن محسوب می‌گردد.

چ- حداقل سابقه: منظور حداقل یک سال سابقه پرداخت حق بیمه نزد هریک از صندوق‌های بازنشستگی می‌باشد.

خ- مشمولین: بیمه‌شده‌گانی که در بیش از یک صندوق / سازمان بیمه بازنشستگی دارای سابقه پرداخت حق بیمه / کسور بازنشستگی می‌باشند.

ماده ۲- "سوابق بیمه‌ای" افرادی که به هر یک از صندوق‌های بازنشستگی حق بیمه پرداخت نموده‌اند، چنانچه به صورت اختیاری یا اجباری و بنا به علی از شمول قوانین و مقررات صندوق مربوطه خارج شده و طبق ضوابط قانونی، مشترک صندوق دیگری محسوب شوند تا زمان احرار شرایط برقراری مستمری (بازنشستگی، ازکارافتادگی و فوت)، کماکان در صندوق قبلی محفوظ می‌ماند.

تبصره ۱- نحوه احرار شرایط برقراری مستمری با احتساب مجموع سوابق پرداخت حق بیمه نزد صندوق‌های قبلی، صرفاً تابع قوانین و مقررات آخرین صندوق بازنشستگی می‌باشد.

تبصره ۲- چگونگی شناسایی بازماندگان واجد شرایط (افراد تبعی یا تحت پوشش بیمه‌شده اصلی)، میزان سهم و افزایش مستمری سالانه آنان، مطابق با مقررات هریک از صندوق‌های بازنشتگی ذیربطة می‌باشد.

تبصره ۳- چگونگی احراز شرایط بازنشتگی بیمه‌شده‌گان، میزان افزایش مستمری سالانه ایشان، نحوه تشخیص از کارافتادگی، شیوه برخورد با اشتغال به کار مجدد بازنشتگان و سایر موارد، تابع قوانین هریک از صندوق‌های ذیربطة خواهد بود.

ماده ۳- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است به منظور پرداخت کامل "مستمری جمع" افراد موضوع این قانون، از طریق پایگاه اطلاعات جامع، ترتیبات اجرایی و مالی لازم را جهت ایجاد "مرکز پایپایی مستمری" فراهم نماید؛ بهنحوی که هریک از صندوق‌های بیمه‌گر به تناسب مدت پرداخت حق بیمه، سهم مستمری خود را در وجه متقاضیان مشمول پرداخت نماید.

تبصره- کلیه صندوق‌های بازنشتگی مکلفند اطلاعات مربوط به سوابق بیمه‌پردازی بیمه‌شده‌گان و مشمولین این قانون را در اختیار وزارت مذکور قرار دهند.

ماده ۴- میزان مستمری ماهانه قابل پرداخت در هر یک از صندوق‌های بازنشتگی به نسبت سنت پرداخت حق بیمه و طبق ضوابط این قانون به روش زیر محاسبه می‌گردد:

مستمری قابل پرداخت (P) برابر است با معدل نسبت میانگین حقوق یا دستمزد مشمول کسور هر سال به حداقل دستمزد همان سال طی سال‌های بیمه‌پردازی (C) ضرب در حداقل دستمزد زمان بازنشتگی (M)

$$P = \frac{C \times M}{Y} \times 30$$

ماده ۵- در برقراری "مستمری جمع"، آخرین صندوق بازنشتگی مکلف است در صورت احراز شرایط مقرر با احتساب مجموع ایام بیمه‌پردازی نزد هر یک از صندوق‌ها، نسبت به برقراری مستمری استحقاقی و قابل پرداخت اقدام نماید. سهم هریک از صندوق‌های بازنشتگی به تناسب سوابق بیمه‌ای به‌طور مجزا و مطابق مفاد ماده (۴) این قانون با صدور احکام مربوطه محاسبه و پرداخت می‌شود.

ماده ۶- برای آنسته از بیمه‌شده‌گان دچار از کارافتادگی کلی و یا بازماندگان بیمه‌شده متوفی که شرایط برقراری مستمری قانونی در آخرین صندوق بازنشتگی را احراز نمی‌نمایند، صندوق‌های بازنشتگی ذیربطة مکلفند به آنها و یا به بازماندگان واجد شرایط آنها متناسب با سنت پرداخت حق بیمه، مستمری پرداخت نمایند.

ماده ۷- بیمه شده یا بازماندگان واجد شرایط وی در استفاده از سایر حقوق و مزايا و انجام تعهدات مربوطه که در این قانون تعیین تکلیف نشده است نیز تابع قوانین و مقررات آخرین صندوق بازنشتگی می‌باشند.

ماده ۸- صندوق‌های بازنشتگی مکلفند میزان کلیه مستمری‌های بازنشتگی، از کارافتادگی و "مستمری جمع" بازماندگان این قانون را در فواصل زمانی که حداقل از سالی یکبار کمتر نباشد، مطابق سایر مستمری‌بگیران آن صندوق با تصویب هیأت وزیران افزایش دهند.

ماده ۹- از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، قانون نقل و انتقال حق بیمه یا بازنشستگی (مصوب ۱۳۶۵/۳/۲۷)، قانون نحوه تعديل نیروی انسانی دستگاههای دولتی (مصوب ۱۳۶۶/۱۰/۲۷)، قانون نحوه تأثیر سوابق خدمت غیردولتی در احتساب حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری کارکنان دولت (مصوب ۱۳۷۲/۲/۱۹)، قانون نحوه تأثیر سوابق منتقله بر سازمان تأمین اجتماعی برای استفاده از مزایای مقرر در قانون تأمین اجتماعی (مصوب ۱۳۸۰/۲/۹)، بند (ب) ماده (۲۸) قانون برنامه پنجم توسعه و کلیه قوانین و مقررات عام و خاص مربوط به نقل و انتقال منافع حق بیمه یا کسور بازنشستگی بیمه‌شدگان، لغو می‌گردد.

تبصره ۱- "سوابق بیمه‌ای" افرادیکه قبل از لازم‌الاجرا شدن این قانون و به موجب قوانین مربوطه از یک صندوق بازنشستگی به صندوق بازنشستگی دیگری منتقل شده است، مشمول مقررات این قانون نخواهد بود.

تبصره ۲- افرادیکه در گذشته به دلیل استعفا، اخراج، ترک خدمت، انفصل یا محرومیت دائم از خدمات دولتی و یا عمومی، باخرید خدمت و با سایر موارد از خدمت خارج شده و کسورات بیمه‌ای متعلقه را جزیی یا کلی از صندوق بازنشستگی ذیربیط دریافت نموده اند، مشمول دریافت مستمری جمع و سایر مقررات این قانون نخواهند بود.

ماده ۱۰- آئین‌نامه اجرایی این قانون ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن آن توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.